

Verslag ondernemersgesprek Platform Innofish

24 oktober 2015, Schiphol

Het vorige ondernemersgesprek (Fort IJmuiden, januari 2015) vormde het startschot voor een drietal pilot-projecten onder de regie van Innofish en een aantal gezamenlijke verkenningen buiten Innofish om. Er is in de tussentijd een hoop veranderd. Een aantal zaken rondom de aanlandplicht werden verhelderd, andere onderwerpen zijn tot op de dag van vandaag nog niet ingevuld. Ook lijken er betere tijden aangebroken voor de visserij, nu de olieprijs laag is en de visprijs hoog. Omdat het officiële project bijna ten einde is, blikken we met een aantal vissers terug en kijken we vooruit op de toekomst na december 2015.

Terugblik

Innofish is opgericht door een aantal ondernemers in de visserijketen om gezamenlijk te zoeken naar praktische oplossingen voor de problemen die als gevolg van de aanlandplicht dreigden te ontstaan. Innofish probeerde als netwerk van innovatieve vissers en ketenpartijen, de afgelopen 1,5 jaar zoveel mogelijk ondernemers te informeren en betrekken bij dit onderwerp. Dat heeft ze gedaan via online en offline communicatie, (een analyse van de) scholingsactiviteiten en vijf ondernemersgesprekken.

Het eerste ondernemersgesprek vond plaats bij verwerkingsbedrijf Rotie. Tijdens een enthousiaste rondleiding en een pittige discussie werden de mogelijkheden besproken om discards en visafval verder te verwerken tot nuttige producten. Tijdens de tweede en derde bijeenkomst op Schiphol en in Stellendam was een vertegenwoordiger van het ministerie van Economische Zaken aanwezig om zo veel mogelijk misverstanden weg te nemen, en een handreiking te doen: ‘als de sector inzichtelijk zou maken waar zij verwacht tegenaan te lopen als de aanlandplicht straks wordt ingevoegd en welke (technische) maatregelen straks een duurzame visserij belemmeren, dan hoorde het ministerie dat graag om mee te denken over oplossingen’. Tijdens bijeenkomst vier (Urk) en vijf (Fort IJmuiden) werd gebrainstormd over concrete projecten om (onvermijdelijke) discards nuttig aan te wenden.

De afgelopen maanden zijn er drie pilot-projecten gestart onder Platform Innofish. Eén over de vermarkting van discards als huisdiervoer, één over de overleving van kreeften (literatuuronderzoek) en één over vissillage. Over het laatste project vertelt John Limmen. Hij legt uit dat ze hebben gekeken of Nederlandse schol en schar verwerkt kan worden tot vissillage dat vervolgens kan worden ingezet als hoogwaardig voedingssupplement voor dieren in de veehouderij (o.a. antibacteriële eigenschappen). De eerste testen zien er positief uit. John en zijn team leveren eind dit jaar een businessplan op en komen met resultaten naar buiten.

Vorbereiding op de aanlandplicht

Na de korte terugblik maakt Maarten een rondje langs de vissers. Wat zijn zij 1,5 jaar later wijzer geworden en hoe hebben zij hun bedrijfsvoering aangepast? Veel van de vissers vrezen (vooral na 2019) nog steeds het ergste. Dé cruciale netinnovatie is nog niet gevonden. Het onderwater selecteren van de vis levert nog niet de gewenste resultaten op. Bovendien ontsnapt een aanzienlijk gedeelte van de bovenmaatse vis daarbij ook. De bijvangst van schar is (met name ook in de standwandvisserij) een groot probleem. “Als kleine kustvisser heb je niet de

mogelijkheid om 30 mijl te verkassen als er veel schar zit. Dat is een groot probleem voor alle kleine boten in de EU". Ook hebben de vissers onderzoek gedaan naar het verbeteren van de verwerkingslijn en het scheiden van grote en kleine vis aan boord. Daar is al veel progressie mee geboekt, maar niet voldoende om de beoogde overlevingspercentages van de aanlandplicht te behalen. Bij dit punt stipt één van de vissers aan dat de bemanning dreigt weg te lopen. "Als je al die vissen moet sorteren en eruit moet halen, dan ben je straks 2x zolang bezig voor hetzelfde geld". Het visserijvak wordt een stuk minder aantrekkelijk door de nieuwe wetgeving. Bovendien bemerken veel vissers ethische bezwaren bij hun bemanning wanneer die de kleine vis aan boord moet houden.

Gevolgen op sectorniveau

Het gevolg op sectorniveau is moeilijk te voorspellen, maar het ligt voor de hand dat de plekken met schone bestanden druk(ker) bezocht zullen worden. Wellicht zal er een seizoensvisserij ontstaan of wordt de visserijweek korter (bijv. door choke species). Ook wordt de angst uitgesproken dat de aanlandplicht een situatie van illegale praktijken zal creëren. In dat geval zijn we dan weer terug bij af. Zo was er 20 tot 30 jaar geleden een illegale markt voor ondermaatse tong.

Indien er niet goed wordt nagedacht over de toekomst van de visserij kunnen bepaalde visserijtakken (bijv. de visserij op tong) verdwijnen door de aanlandplicht. Ook moet er een visie komen op opvolging en het aantrekkelijk houden van het visserijvak voor de bemanning. "De grootste innovatie is toch wel het investeren in de huidige bemanning". Elke generatie heeft zijn eigen problemen en uitdagingen, en vaak wordt er wel een oplossing gevonden. Laat deze aanlandplicht een aanleiding zijn om echt samen -en met een langetermijnvisie- als sector verder te komen.

Kansen voor innovatie

Tijdens het ondernemersgesprek noemde één van de vissers de wens om te onderzoeken of het mogelijk is de scharren via een biochemisch proces af te breken en in te zetten als voedingsstof voor bijvoorbeeld zeewieren. Ook zouden er interessante combinaties tussen visserij (op krabben en kreeften), viskweek, zeewierteelt en de opwekking van duurzame energie (windmolenparken) mogelijk zijn. Eén van de andere vissers vertelt al geëxperimenteerd te hebben met de vangst van krabben (met kooien) en is graag bereid de geleerde lessen te delen.

Ook komt het gesprek op overleving. Er zijn verschillende takken van sport waarin vissen/krabben levend de keten in moeten, kunnen we daar niet van leren? Zo was er een project waarbij levende koraalvissen naar Singapore getransporteerd moesten worden. Via een methode waarin de vissen in hibernation (soort winterslaap) werden gebracht konden ze vervoerd worden en overleefden ze zo goed als allemaal. Misschien kan zo iets ook voor jonge tong, die je wellicht zou kunnen opkweken tot volwassen tong. Ook zijn er in het verleden onderzoeken gedaan naar het levend aan wal brengen van kreeften. Die kennis kan misschien goed gebruikt worden.

Er wordt opgemerkt dat met innovaties niet enkel gefocust moet worden op de techniek, maar ook breder gekeken moet worden naar innovaties in communicatie en organisatie.

Op dit moment leven op verschillende plekken dezelfde ideeën en vinden er helaas op verschillende plekken dezelfde onderzoeken en experimenten plaats. “Iedereen wil alleen maar zoveel mogelijk geld uit die subsidiepot trekken, en denkt daarbij alleen aan zijn eigen belang. Hierdoor gebeurt veel werk dubbel en wordt er weinig met elkaar gedeeld”. Het is zo belangrijk om kennis en ervaring bij elkaar te brengen. Pas dan kan innovatie ontstaan. Het bij elkaar brengen van die kennis en ervaring is ook altijd het doel geweest van Innofish. Innofish is daar tot nu toe niet voldoende in geslaagd en dat had grotendeels te maken met de één-op-één koppeling met de aanlandplicht.

Naar een nieuwe innovatiestructuur

De aanwezigen zijn het over eens dat het gat dat is ontstaan na het wegvallen van het VIP (+klankbordgroep) en meer recentelijk de blueports, schadelijk is voor de sector. “Er is iets weggevallen met het opheffen van het VIP en niks zinnigs voor teruggekomen”. Verschillende vissers geven aan zich zorgen te maken over opvolging, rentabiliteit, duurzaamheid. Zij zouden willen dat er een orgaan is dat acties in gang zet om een florerende visserijsector op de lange termijn te helpen bewerkstelligen. Een orgaan dat korte termijn belangen overstijgt, dat faciliteert en dat als vliegwiel fungeert. Dat hoeft niet heel formeel. Als verschillende vissers vanuit hun eigen netwerken en instituties bij elkaar kunnen komen om kennis en ideeën uit te wisselen, dan is dat al een grote stap. “We moeten niet steeds proberen nieuwe dingen te bouwen, maar juist proberen bestaande initiatieven en clubs te verbinden”. De klankbordgroep wordt als positief voorbeeld aangedragen. Daarin draaide het niet om individuele belangen maar vond kennisuitwisseling plaats tussen verschillende groepen vissers. “Er is behoefte aan een platform waar je dingen kunt katalyseren!” Al met al zou men graag een constructie zoals met het VIP weer nieuw leven in willen blazen en een platform willen creëren waarbij kennis gedeeld wordt en innovaties worden gekatalyseerd.

Vervolgacties

Schuttelaar & Partners zal samen met de leden van Platform Innofish een projectvoorstel schrijven voor een vervolgproject dat niet aan de aanlandplicht gekoppeld is.

Deelnemers ondernemersgesprek 24 oktober 2015 te Schiphol

Aanvoer: Hendrik Kramer, Gert-Jan Kooij, Johan Baaij, Albert Baaij, Jaap Albregtse, Rems Cramer, Jan Tanis
Verwerking/handel: Nico Waasdorp
Overig: Wim Zaalink (LEI), John Limmen (Rainbow Sustainable Solutions), Joop Ehrhardt (Schuttelaar & Partners)
Begeleiding: Maarten Mens
Verslag: Tim Haasnoot (Prosea) en Doutzen Wagenaar (Schuttelaar & Partners)

Platform Innofish is een netwerk van en voor innovatieve ondernemers uit aanvoer en handel. Wij richten ons op innovatie in en verduurzaming van de visketen rondom de aanlandplicht.

Wij zijn niet voor de aanlandplicht, maar bereiden ons er wel op voor!

- *We zijn onafhankelijk en bepalen zelf de agenda.*
- *We zoeken naar concrete en innovatieve oplossingen voor de aanlandplicht die economisch en ecologisch goed inpasbaar zijn.*
- *We verzamelen kennis en wisselen die uit; je kunt bij ons kennis komen halen over verschillende aspecten van de aanlandplicht.*
- *We zijn geïnteresseerd in jouw mening en ideeën over de aanlandplicht.*

www.platforminnofish.nl

